

*Кучухідзе А.\**

## ЄС ЯК ПРОТИВАГА США ТА РОСІЇ. МЕЖІ МОЖЛИВОГО ТА НЕМОЖЛИВОГО

Одними з основних акторів сучасних міжнародних відносин є США, ЄС та Росія. За великим рахунком, ці суб'єкти світової політики відіграють й будуть в подальшому відігравати важливу роль у вирішенні будь-яких глобальних проблем. Однак, на даний момент, найвпливовішим є США: «Розпад біполярної системи привів до того, що провідні позиції трьох ключових областей: військово-політичному, економічному та в області масової культури – зайняли США»[1]. Найменш слабким у цьому трикутнику виглядає ЄС.

**ЄС – США.** Головна причина слабкості ЄС в тому, що у Європи нема свого війська. «НАТО залишається основою структури системи безпеки в Європі»[2]. Як відомо, в Альянсі провідну роль відіграє США. Що стосується економічних позицій, то ЄС максимально наблизився до США. ЄС по праву вважається фінансовим гігантом, але немає такого впливу на інші економіки світу як США.

Якою була причина об'єднання Європи? За великим рахунком країни Європи почали об'єднуватись для того, щоб бути незалежними від США та СРСР (на поч. 50-х років) та відігравати вирішальну роль у світовій політиці: «Франція та Англія ніколи не будуть державами, яких можна буде співставити з США та Радянським Союзом. Німеччина також. Для них залишається єдиний спосіб відігравати важливу роль, а саме об'єднання в масштабах Європи.»[3] Як бачимо, СРСР вже не існує, а ось ЄС має величезний потенціал стати реальною протипагою США у глобальних питаннях. В економічному плані ЄС вже може гідно конкурувати з США (євро – друга валюта в світі). В політичному плані, Європа поступово починає протиставляти свої позиції США: «Вже стало очевидним, що Європейський Союз, не буде тільки пасивним спостерігачем. У Севільській декларації від 22 червня 2002 року ЄС зробив важливий крок, сформулювавши концепцію мирного врегулювання палестинсько-ізраїльського конфлікту, яка суттєво відрізняється від американської концепції»[4]. Ще одним каменем спотикання між ЄС та США був Ірак.

**ЄС – Росія.** Росія, насправді, дуже хоче бути гегемоном, імперській шовінізм ще живий, але реалії сучасного світу інші. За економічним розвитком ЄС вже давно перегнав Росію. А ось у політичному розумінні, Росія та ЄС це приблизно рівні сили. Так, Європа без Росії надала незалежність Косово, а Росія, у свою чергу, визнала незалежними Абхазію та Південну Осетію.

А що з газовою залежністю ЄС? На даний момент, як Європа залежить від Росії, так і Росія залежить від неї. Бо якщо ЄС знайде альтернативу російському газу, то продавати його Росії буде нікому. ЄС вже давно стримує економіку Росії, не пускаючи на свій ринок її готову продукцію, Європа лише викачує сировину. До того ж, стримування Росії відбувається за рахунок напружених відносин з країнами Центральної та Східної Європи, які нещодавно звільнились від радянського ярма й приєднались до ЄС. За великим рахунком, ЄС та Росію неможливо вважати партнерами. Про це свідчить останній доклад Єврокомісії про російсько-грузинську війну, де були звинувачені як Росія, так і Грузія.

\* студент 2 курсу відділення «міжнародні відносини» Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: доц. Суботін А.А.

Межі можливого та неможливого. Якщо ЄС сформує єдину зовнішню політику та чисто європейське військо, то вона зможе диктувати свої умови. «Разом Америка і Європа мають матеріальний і нематеріальний потенціал, який дає їм можливість зробити вирішальний внесок у формування політичного майбутнього Світових Балкан»[4]. З іншого боку, концепції вирішення питання у цьому регіоні у ЄС та США різні. Європа втомилася від війн, а США продовжують з цим заправати.

Одноосібним лідером ЄС не зможе бути, але вона буде дуже сильним противником США, з яким Сполучені Штати будуть рахуватись. А ось щодо Росії, то Європа буде користуватися нею доки буде це вигідно й неможливо уявити те, що Росія колись стане членом ЄС: «Росія – не європейська країна... Я можу уявити, що ми колись матимемо дуже масштабне економічне співробітництво з Росією, тому що обидві сторони цього потребують... Але для прийняття Росії потрібно було б змінити фундаментальні принципи ЄС»[5].

Отже, ЄС з поступовим своїм розвитком буде змінювати існуючу систему міжнародних відносин, відсуваючи імперіалізм в історію. Зараз, ЄС більше переймається внутрішніми питаннями. Сформувавши узгоджену зовнішню політику та європейське військо, ЄС буде являти собою дуже серйозну силу в міжнародній політиці.

#### Література

1. Nye J. The Paradox of American Power: Why the World's Only Superpower Can't Go it Alone. Oxford: University Press, 2002.
2. Коппель О. А., Пархомчук О. С. Міжнародні відносини. XX століття: Навчальний посібник. – 4-те вид. – К.: ФАДА, ЛТД, 2009. – с 167.
3. Генри Киссинджер. Дипломатія – М.: Научно-издательский центр «Ладомир», 1997. – с. 493.
4. Збігнев Бжезінський. Вибір: світове панування чи світове лідерство – К.: Видавничий дім «Києво – Могилянська академія», 2006. – с 69.
5. Laurent Zecchini. Relations with Russia Extremely Important. Le monde? March 23, 2001.